

Библиотека
ХУМОР И САТИРА

Књига 197

Драгутин Минић Карло

УПОКОЈЕЊЕ ИСТИНЕ

(изабране приче)

Алма

Београд, 2021

И КАД УМРЕ ИСТИНА ЖИВИ

Драгутин Минић Карло је легенда хумора и сатире у апсолутном значењу. И као аутор и као уређивач овог (да ли) значајног облика књижевности. Покуде или похвале ове „титулe“ крију се у занемаривању хумора и сатире од стране друштва, власти и државе. Нема сумње, у питању је похвала, јер каква би то била сатира коју држава хвали. Немогућа могућност: „патриотска сатира“! (А и немислилац зна да је напад на сатиру, у ствари, похвала.)

„Карлов угао је најоштрији угао на свету“, написао је Александар Чотрић, и како би рекли на улици, „није га тупио“ (Угао). Осврнуо се на деценијски Карлов књижни серијал у корицама, којим аутор, једном годишње, бистрим оком и оштрим духом (над)гледа друштво, државу, власт, стварност и готово цео свет. Без опроштаја и уступака.

Но, пред нама је књига Карлових прича „Упокојење истине“.

Упокојење истине би, по неким етичко-моралним мерилима, морало да изазове највише туге и неугоде, иза упокојења човека. Но, срећом, у Карловој литератури, реч је о оздрављењу а не упокојењу човека.

Карлове приче одликује ређање бираних речи, чистота реченица, богатство лексице и стилских фигура. Готово све приче имају неку врсту своје или својеврсне филозофије, која читаоцу додирује мисао и разум. У неким причама се назире појава модерне теологије или теолошке филозофије више као атест о ауторовом „свезнању“. (Но, та појава није таква да се, како је неко рекао, „Земљом простире мирис тамјана“.)

По згуснутости духом, надахнутости мудрошћу, књига „Упокојење истине“ је као својеврсна прека потреба свима клонулим и оронулима духом, да их окрепи „еликсиром језичког каламбура“ специјалног писца, домановићевца, вибовца, цумхуровца... Карла Минића.

А када је реч о насловној причи књиге („Упокојење истине“) поставља се питање: Ако се после „свеопштег устанка лажи“ истина,

„свакако“ у фигуративном, преносном значењу, утопила у Океан лажи, да ли је уопште има? У Карловој причи се иза тога чуо „плач“ постистине.

Но, писац овога што читате, коме су приписали да је рекао „да се не лажемо, много се лажемо“ има доказ да се „истина није сасвим утопила у Океан лажи“. Па и ове Карлове приче наговештавају да истина и кад умре, живи.

Саво Мартиновић

УПОКОЈЕЊЕ ИСТИНЕ

УПОКОЈЕЊЕ ИСТИНЕ

Седела је сама на обали океана лажи. Истина. Низ ружњикаво лице текле су јој сузе, а поглед се губио на непрегледној пучини. „Зар заиста нисам више потребна људима? – размишљала је. – Нико више не верује у мене. Сећам се да је Зевс, после Тројанског рата, у којем су, без његове дозволе, учествовала и нека божанства, резигнирано рекао да ако људи престану да верују у богове, богови ће нестати. Неће их више бити. Тако је, чини се, и са мном. Мало њих верује у мене и ја се полако топим. Доста ми је живота, скочићу са ове стене у Океан лажи и потопиће ме његови валови.

То као да су чуле две њене посестриме Полуистина и Лаж. Дотрчале су до ње и почеле да је моле да то не чини.

- Немој, сестро, ако тебе нема, нема ни нас. Нестаћемо. Шта је полуистина ако нема исти-

не, шта је лаж ако нема истине? Мисли мало и на људе, потребна си им – кумиле су је углас.

Истина их је погледала сажаљиво, попела се на стену и бацила се у океан.

Настао је мук на Земљи. Само се однекуд чуо плач новорођенчета. Постистина је долазила на свет.

ПОЛИГРАФ НА ДЕТЕКТОРУ ЛАЖИ

- Шефе, онај полиграф који су нам донирали Норвежани се изгледа покварио – рапортирао је службеник руководиоцу полицијског одељења за полиграфе.

- Како се покварио? Зар га мајстор Миле није програмирао, како је тражено одозго? – зачудио се шеф.

- Јесте, шефе, али не прима онај програм 2. – наставио је службеник. – Програм 1 је у реду, успева да све наше лажове и криминалце прогласи невинима, али програм 2 је у питању. Никако неће да оне који говоре истину прогласи лажовима.

- Баците га на детектор лажи, онај стари кинески – наредио је шеф.

Ускоро се службеник вратио.

- Је ли признао? – питао је шеф.

- Јесте, каже да су му Норвежани уградили неки чип који одбија да истину прогласи за лаж.

- Ништа, искључите га, а они стари кинески нека раде у три смене – наредио је шеф.

- Али, шефе, то је једини полиграф лиценциран од међународне заједнице, који они признају – завапио је службеник.

- Нисам паметан шта да радимо – уздахнуо је шеф и себи кроз браду промрмљао: Мораћемо да нађемо нека друга решења. Ни они из времена Инквизиције нису били некреативни.

АПЛАУЗ

Када је партијски лидер ушао у салу, проломио се такав аплауз да су лустери подрхтавали, а малтер се крунио са зидова. Сви су стајали и бесомучно ударили дланом о длан. То је трајало, богами, петнаестак минута, а онда је вођа подигао обе руке у вис, покушавајући да нешто каже. Имао се утисак као да да говори: „Даме и господо, драги пријатељи...“ али то нико није чудо. Његове речи су се утопиле у море аплауза и узвика.

Прошло је још четврт сата, а овације се нису стишавале. Одушевљење је било толико да се стекао утисак да ће се неке жене са балкона бацити у раздрагану масу. Чим би вођа опет подигао обе руке, аплауз се некако појачавао. Један сумњичави безбедњак је промрмљао да ту има убачених елемената који му не дају да реч прозбори. Махинално се ухватио за пи-

штољ и позвао свог шефа, али се ни његов глас није чуо од превелике буке.

После тридесетак минута, као да се аплауз мало стишао, па се вођа придигао са столице на коју је сео да мало предахне. Но, чим је устао, аплауз се појачао и прешао у громогласне овације. Вођа је по трећи пут подигао обе руке и покушао да умири салу, али није вредело. Оно његово: „Даме и господо...“ опет нико није чуо.

Пред крај седнице, вођа је исрпљен клонуо на столицу док је салом одјекивао час јачи, час мало слабији аплауз. На крају је успео само да изусту: „Срећно и живели...“

То исто вече, сакупио је у свом кабинету најближе сараднике и завапио:

- Људи моји, какав је ово народ!? Па, веће улизице и увлакаче нисам видео. Дајте ми, бре, неке нормалне људе!

Његов шеф кабинета је слегао раменима и рекао: „Нема их, шефе, па погледајте само резултате избора“.

БЕГ ИЗ ЗЕМЉЕ

Једном је цео народ решио да побегне из земље. Чак су и покојници тражили од рођака и пријатеља да им нађу нови вечни смештај тамо у иностранству.

Власт се препала да ће морати да влада самом собом, па и да краде од саме себе. На њену срећу, наишла је велика пандемија короне, па је осујећена та народна жеља.

Тај талас ескапизма је, међутим, захватио све слојеве друштва, и по ширини, а посебно по дубини. Чак и до два метра испод земље. Покојници, који су због недавних избора изашли из својих вечних пребивалишта, подигли су глас тражећи правду. Огорчило их је то што се показало да су неки живи живцијати грађани гласали у њихово име и што су им одузели оно мало достојанства да макар сваке четврте године буду равноправни грађани са неотуђивим правом да бирају а не буду изабрани. Пре-

тили су да ће на следећим изборима и они истаћи кандидате, а ако треба, гласаће за опозицију.

Власт је опет била затечена, све док министар полиције није дошао на спасоносну идеју. Наложито је комуналној полицији да на сваком вечном паркингу месту истакну упозорење да ако се побуна не стиша, биће им забрањен повратак на њихова вечна пребивалишта. И што је најгоре, мораће да деле судбину живих грађана. Ово последње је престравило упокојене, па су се брже-боље дисциплиновано вратили на места починка.

Како, за разлику од њих, нада последња умире, смирили су се очекујући нову шансу. Неке нове изборе.

БАЗАР ИСТИНЕ

Државне продавнице истине су радиле пуном паром. Народ је куповао истину у разним облицима, малу, велику, шарену, и са разним садржајима. Истина је ишла као алва. Недељом, када не раде радње, грађани су се окупљали код градске чесме и размењивали истине. Две мале за једну велику, две о образовању за једну политичку... У супермаркетима су отворени шалтери за мењачнице. Ко донесе сто малих лажи, може да их замени за једну велику истину.

Због велике потражње, власт је једва успевала да произведе толико истина, па је и квалитет почео да пада. Појавиле су се полуистине, реплике оригинала, цветало је и црно тржиште. А онда је један клинац случајно огребао тек купљену истину, растурио је и унутра нашао малу и скривену лаж. Продерао се на сав глас, а грађани су се узнемирили. Почело је

гунђање, а на неким местима и отворена побуна.

- Сад видимо зашто је власт откупљивала толико лажи – викао је један пензионер.

Напету ситуацију је решио министар финансија. Поднео је влади предлог за лекс специјалис, којим се хиљаде тих малих лажи званично проглашавају великом истином. Народ је почео да разбија своје истине и вади мале лажи. Као туцање јаја за Ускрс. Сви су били усхићени.

Био је то васкрс поверења грађана у државу.

ЈАН БИБИЈАН У БЕОГРАДУ

Када је чувени бугарски писац Елин Пелин, један град у тој земљи носи његово име, послао свог јунака на Месец, чинило се као да је то научна фантастика за децу. Касније се, знамо, и Нил Армстронг прикључио Јану Бибијану и чак му саветовао како да побегне са Месеца и избегне принудно венчање са тамошњом наказном принцезом. Армстронг му је још препоручио да се не врати директно кући, већ нађе земљу у којој владају услови приближни месечевим. Ради аклиматизације. Избор је пао на Србију, јер, како је чуо, тамо млади по целу ноћ месечаре, а дању спавају.

И тако се Јан Бибијан нашао у Београду, и то у једној ноћи пуног месеца. Град је био весело осветљен, кафићи пуни младих људи, музика на све стране. О сплавовима на две реке да и не говоримо. Улице препуне као усред дана.

- Па, ово је прави Месечевград – отело се Бибијану.

Његово одушевљење је спласнуло са првим зрацима сунца. Град је нагло опустео: на улицама су били само они ретки запослени, хитајући на посао, и старији људи, који су ишли у куповину да младима, кад се пробуде око поднева, спреме нешто за јело. И, наравно, кафу и цигаре. И сам Бибијан се склонио у хотел да мало одспава, пред буђење ноћи.

И, чим је пао мрак, млади су измилели на светлост ноћи и ноћни живот је почео да се загрејава.

- Извините, од чега ви живите? Да ли учите неке школе? – зауставио је Бибијан једног момка.

- Живимо од мале родитељске плате и још мање бабине и дедине пензије. Али, супер нам је. А што се школе тиче, нема сврхе, пријатељу – одговорио је момак.

- А шта ћете кад сване европски дан, кад будете морали нешто да радите? – био је упоран Бибијан.

- А, то? Далеко је тај дан, пријатељу. Ови наши политчари раде да буде све даљи. У међувремену, одлично се зезамо.

- Шта је то „зезамо“? – био је збуњен Бибијан.

- То ти је нешто што има само у Србији, брале, и то нарочито у Београду. Углавном ноћу.

- Па, ово је најлепша тамна страна Месеца. Остаћу овде што дуже могу. Ово зезање је супер – помислио је Јан Бибијан и изгубио се у београдској ноћи.

Можда се никада није вратио у Бугарску. Можда је још ту, око нас. Ужива, све док не прође „зезање“.

САН ЗИМСКЕ НОЋИ

Како сам схватио да поверење у правосуђе
и полицију може да се изгуби преко ноћи

Снег је вејао кад сам, у ситне сате, изашао из клуба. Напољу је било ледено као на Северном полу. Убацио сам на задње седиште своју ноћашњу пратиљу, не сећам се имена, „урађену до даске“, ушмркао још једну подужу црту, ушао у цип и нагазио гас. Снег је вејао све јаче.

Не знам колико дуго сам возио кад налетех на јато пингвина. Прошао сам кроз њих као кроз перје. Ау, пролете ми кроз главу, да нисам стигао на Антарктик, јер тамо они живе, колико сам учио у оно мало школе. Мора да сам скренуо на југ код Албукеркија.

Снег је вејао још јаче. Одједном, бели медвед. Додао сам гас и мало улубио хаубу. Па, бели медведи живе на Арктику, сетих се. Ау, човече, скинем на двеста и наставим.

Кроз завесу од снега видех како се једна фока тетура. Оставила ми је уљани траг на шофершајбни.

Снег је и даље вејао. Кад сам стигао кући, и себе и ону живу некретнину стрпао сам у топли кревет.

Ујутро, пробудило ме је звонце на вратима. Изађох мамуран, кад оно – полиција. Један доберман у зимском капуту, ошишан као амерички маринач, упре прст у двориште.

- Господине, да ли је оно ваш бело-црвени цип?

- Мислите бели? – некако се прибрах.

- Па, хауба му је црвена, господине – рече он строго.

- А, то, мора да су га нека деца ноћас фарбала, онако из обести – покушах да му објасним.

- Није то фарба, господине, ноћас сте прегазили једну групу деце, жену у белој бунди и једну трудницу, која је управо кренула у породилиште – наброји ми он као неке прекршаје.

- Немогуће, имам алиби – прекинух га. – Ноћас сам био на Арктику и Антарктику, што може да потврди и ова девојка. Сине, дођи – позвах је јер сам јој заборавио име.

- Љубинка, Лула за вас, инспекторе – рече она мазно. – Да, били смо тамо ноћас како рече мој момак.

- Па, да ли је тамо хладно? – упита полицајац, чини ми се помало подругљиво.

- Прилично – рече Лула некако несигурно.

Полицајац се окрену према мени:

- Е, па, идемо да те мало загрејемо – рече, ухвати ме за руку, убаци у ауто и одведе у неку загушљиву зграду малих прозора са решеткама. Тамо су ми обукли неку штрафтасту тренерку и угурали у ходник. Један ортак, у исто таквој тренерци, запита ме:

- Шта је, брате, то било?

- Ништа, брате, типична полицијска намештаљка – одговорих му.

Ето, то је била ноћ када сам потпуно изгубио поверење у институције система.

ПИСМО ИЛИ ГЛАВА

DANKE EURLAND 2

Драги и страхопоштовани пријатељи из Европске уније, безгранично смо захвални (јер и не знамо своје границе) на позитивној оцени, коју сте нам недавно великодушно уручили. Као и на отварању поглавља. Не замерите што нисмо махали репом од среће јер ових, по свему судећи, предизборних дана не знамо где нам је глава, а где реп. Још више вам хвала на новим препрекама које сте нам поставили јер нам је испод части да без великог труда уђемо у ваше друштво, као што су то учинили неки наши суседи. И на новим препрекама од бодљикаве жице, намењене избеглицама, које ће спречити наше вековне пријатеље са Далеког истока да вам сметају, уместо да уживају у Београду на води.

Знамо ми да нас ви не мрзите јер да нас мрзите, одавно бисте нас примили у ЕУ. Такође смо вам захвални на оном бомбардовању,

које је било искључиво за наше добро. Жалимо само што нисмо у стању да на добро узвратимо добрим.

Хвала вам и на препоруци да променимо онај закон о реституцији, што ћемо учинити без оклевања, па макар морали да Мађарима вратимо Војводину, Хрватима Земун, а Црногорцима Дедиње. То ће се, верујемо, показати делотворним јер нас искуство са Косовом подсећа на то да путујемо без сувишног пртљага. Тако растерећни, пашћемо вам у братски загрљај, као оно Авељ брату Каину.

Кад смо већ код братске љубави, не брините да неког другог више волимо. Волимо ми вас и Америку, мајке нам Русије.

Не замерите што наш народ и даље, у својој непросвећености и у налету емоција, воли Русе. Можда бисмо их и више волели да су нас и они бомбардовали. Макар бисмо их више поштовали.

Хвала вам што и даље верујете да смо чврсто опредељни за ЕУ, пред чијим ћемо вратима дреждати, ако треба, и целу вечност. И ни дан дуже.

Неискрено ваши Срби

P.S.

Користимо прилику да вас упозоримо на опасност која вреба: кад будете примили све наше бивше републике у Европску унију, растурићемо је као Југославију.

ЈЕЛОВНИК

Заседање Српске Скупштине

- Поштовани колега, то што ви кажете не би ни пас с маслом појео.

- А можда бисте ви, драги господине, појели и тог пса с вашим пријатељима Кинезима.

- Чекајте, чекајте, уважени, кад слушамо вас двојицу, гутамо кнедле.

- А што се ви мешате, поштовани господине, у ваше време смо јели кожне каишеве и пасли траву.

- Уважене колеге, ево и ја да се јавим, ви као да сте јели бунике. Шта то сатима прежвакавате?

- Ко, бре, прежвакава? Шта се ви, поштовани господине, правиш луд. Као ни лук јео, ни лук мирисао.

- Драги колега, ако ви једете бели лук, ја не. Ја преферирам европску кухињу.

- Вероватно, уважени, не једеш ни прасетину, ни ајвар, не пијеш шљивовицу, не идеш у Гучу... Смета ти све што је српско.

- Драги колега, српски је и Егзит, где нема пљескавица и пива.

- Да, да, поштовани господине, нема тога, али има траве, онако дијетално, па онда кока.

- Господо, ово је нечувено, шта он мени ставља у уста.

- Ма, ја бих ти, драги колега, ставио много штошта у та лажљива уста...

- Немојте тако, уважене колеге, па сви ку-само исту кашу.

- Откуд сад па ви, драги господине. Сад сте као миротворац, а ономад сте моје пријатеље хранили оним што се не једе.

- Знате шта, уважени колега, једи лајна.

- Једи и ти, поштовани господине.

- Ма, уважене колеге, сви ви са ове стране да једете балегу.

- Молим реч, молим реч. А ви да једете го... Ало, не прекидајте ме.

Најзад се председавајући јавио:

- Поштовани народни посланици, нећу да прекинем заседање због паузе за ручак. Довољно сте се најели.

ПОДВОЈЕНА ЛИЧНОСТ

Веселин је опрезно, осврћући се, ушао у ординацију психијатра.

- Докторе, ево дошао сам – промуцао је.

- Видим, него шта вас мучи? – доктор је одмах прешао на ствар.

- Ја сам, изгледа, подвојена личност, како ви кажете – хомо дуплекс. Има ли ту излечења?

- Како сте подвојена личност, објасните ми слободно – храбрио га је доктор.

- Не знам да ли сам Србин или Црногорац. У Црној Гори сам рођен, а, по свему судећи, умрећу овде, у Београду. Као Црногорац, био сам одличан ђак у родном месту, а овде сам уписао факултет као Србин. Као Црногорац сам играо за петлиће Црне Горе, а као Србин за младу репрезентацију Србије. Кад се разболим као Црногорац, дођем на ВМА као Србин. Продао сам, као Црногорац, неку очевину, а

као Србин купио стан у Београду. Кад сам у Црној Гори, спокојан сам јер нас НАТО чува, а кад се вратим у Београд, дивим се Путину. Тамо устајем на „Свијетлу зору“, а овде ми је мила и она, како беше, „Боже помози“. Тако, докторе, не знам где ће ми душа, или ове две душе – испричао је Веселин у једном даху.

- Ако те, земљаче, неко разумије, то сам ја. Пушти сад душе, човјек их може имати стотину, а стомак је један. Нијеси ти подвојена личност, но је овај живот подвојен. Него ајде дома, здрав си ка дрен – дао је доктор коначну анализу.

Веселин је бодро изашао из ординације. Осећао се као излечен човек. Ако хоћете, и као излијечен човјек.

ЗЕМЉА МЕЂУ ЈАВОМ И МЕД СНОМ

Шта би свет помислио када би се догодио Велики прасак 2, као да је неки народ са неба треснуо о Земљу. Људи иначе склони паници још од времена Орсона Велса и његове чувене радио емисије о искрцавању ванземаљаца, помислили би баш то. Онда би се формирао кризни штаб од највећих светских научника, који би проучио целу ову ситуацију.

После боравка на терену, кризни штаб је саставио извештај, који ни сами нису могли да сасвим разумеју, а камоли остатак света. Извештај би почео запањујућом чињеницом да овај народ већ хиљадама година живи ту, покрај њих самих. Живи додуше помало између неба и земље, градећи куле у облацима, још од Маркових конака, Скадра на Бојани или метроа у главном граду. А онај прасак је дошао као сублимација прославе победе у фудбалском дербију и неколико свадби.

Основна карактеристика ових људи, каже се даље у извештају, јесте парадокс. Слободољубиви, вешти и храбри ратници супротстављали су се најјачим светским силама и често побеђивали, што им те силе никада нису опростили. Но, свака сјајна победа у рату доносила би пораз у миру, када би своје непријатеље претварали у саборце. Један тамошњи психијатар је дао дијагнозу: Луд народ, који уме да славно гине, али кубури са животом.

Једном су се, после вишевековног ропства, ослободили храброшћу и умећем, а онда заборавили да је могуће ослободити се ропства. Нешто касније, приликом једног ултиматума, изашли су на улицу и скандирали „Боље гроб него роб!“ Непријатељ им обично услиши молбу.

У извештају стоји да су тврдоглавији и од Ираца и да је инат њихов национални изум. Често би преговоре завршавали реченицом: „Е, сад нећемо ни како ми хоћемо“. Због тога им је дипломатија слабија страна, али и због традиционалне неслоге. Постоји и изрека међу њима: „Један грађанин, три партије“.

Неповерљиви по природи, стално зазиру од остатка света. Чак су неколико својих вођа, склоних прикључењу свету, ликвидирали у

атентатима. Једна страна света, исток, мало им је милија, па могу да се заклињу како „И ми волимо Америку, мајчице нам Русије“. У ствари, мајчица Русија је њихов старији брат, који би требало да их брани од насилника, како верују.

Јако интелигентни и предузимљиви лако се уклапају у модеран живот. Једино у породици остају тврди љубитељи патријархата, па су чести неспоразуми међу супружницима. Сматра се да они туку жену само у два случаја: за њено добро и у самоодбрани.

Имају неколико космичких научника и сјајних уметника и спортиста, али их занемарују у корист ријалити програма на телевизији, у које опчињени блену по цео дан. Имају велике сне, али буђења су им болна и зато се одмах лате кафе и ракије.

Може се слободно рећи да су мултинационални: пију к'о Руси, пуше к'о Турци, буне се к'о Грци у апсу, растурају скупштину к'о Бугари, страдају к'о жути..

На крају је кризни штаб цитирао једног њиховог писца: Ми смо небески народ, нека нам је лака земља

НАГОВЕШТАЈ

Два средњовековна владара су, у част обнове савезништва, приредила богату вечеру за оба двора. Јела се дивљач, пило вино, било је и музике и полуголих плесачица. Тада је један краљ предложио нешто другом. Овај се уозбиљио, спустио пехар и подигао обрве.

- Ти предлажеш да се ородимо и тако учврстимо савезништво. Али, обојица имамо синове, а не ћерке.

- Видиш да смо окружени непријатељима – наставио је први. – Морамо да се ородимо. Па, шта ако су обојица мушкарци? Стари Грци су то толерисали, сети се само Ахила и Патрокла, Александра Великог и Хефестиона...

На те речи два лепушкаста момка, синови краљева, значајно се и радознало погледаше...

- Знам, али ово је 11. век – рекао је други краљ. – Шта ће народ да каже, па то је у најмању руку неморално.

- Знам шта ћемо – рекао је први краљ. – Идемо код чаробнице и пророчице Мистике, она ће нам све разјаснити.

Чаробница је дуго гледала у своју куглу, а онда им се обратила:

- Рано је, ваша величанства.

- Како рано? – рекли су краљеви у глас.

- Па, једнога дана ће закон дозвољавати брак између два мушкарца. Моћи ће чак и децу да усвајају...

- Када ће то бити? – били су краљеви нестрпљиви.

- За десетак векова отприлике – одговорила је пророчица.

Краљеви су одустали од те идеје, а њихови синови су оборили главе разочарани.

ЕКСТРАПРОФИТЕР МОНТЕ КРИСТО

Месје Дантес је завршио све послове у Паризу: осветио се непријатељима и своје огромно богатство пренео у далеку земљу Србију. Тамо је купио огромну и луксузну вилу, једне новине, једну телевизију, две банке и неколико шећерана, тек да заслади имовину. Уз пут је отворио приватни факултет и ланац бензинских пумпи.

Одмах је, разуме се, скренуо пажњу на себе. Нова средина није знала готово ништа о новом богаташу и почела су прва нагађања: те да је био близак са прошлом влашћу и тако се обогатио, те да је финансирао бившу опозицију, а садашњу власт, која му помаже да переновац, те да је био вођа паравојних формација, те да је скупљао новац за заштиту одбеглих ратних злочинаца...

Његова тајанственост му је помогла да стекне углед у друштву. Бизнисмени су се утркивали да послују с њим, политичари су га уважавали и нудили му разне опције, чак су га и дипломатски представници других земаља позивали на разне пријеме.

Иако је био већ у годинама, спонзоруше су лудовале за њим, а политичари и бизнисмени су хтели пошто-пото да пробију тај оклоп углађености и сазнају да ли су у питању шверц дроге и оружја или само нафте и цигарета.

Када му је све то досадило, месје Дантес је уприличио један величанствени банкет, на који је позвао сваког угледника из политичких кругова, привреде, естраде, спорта... На позивници је дискретно натукнуто да ће, овом приликом, месје Дантес открити свој идентитет и извор богатства.

Сви су, наравно, похрлили на банкет, а домаћин их је изненадио када је, у свечаној сали, инсталирао огромни видео бим и ту пустио филм „Гроф Монте Кристо“, по истоименом роману Александра Диме. На крају пројекције, обратио се присутнима речима:

„Господо, то што сте управо видели, то сам ја, гроф Монте Кристо.“

У сали је наступио тајац, а онда су почели комешање и коментари.

- Па, то је онај наивац, што су га насамарили, а онда је побегао из ћузе и имао луду срећу да налети на скривено гусарско благо.

- Тај нема ни телохранитеље, нити пере новац на Кајманским острвима, а није био ни са једном певачицом, уз то, вероватно, има оригиналну диплому и докторат...

- Мислили смо да је у питању некакав поштени екстрапрофитер, а оно углађени књишки мољац.

Неколико угледних чланова владе разочарано је напустило пријем.

- Зар смо ову наивчину хтели да поставимо за министра финансија!?

ЗОВ ДИВЉИНЕ

„ Ја бих радо држао жирафу у стану, али ми је таваница ниска.“

Живота Животић, љубитељ животиња

Нисам нимало злурад, али ме је држава обрадовала новим законом, по којем сви који држе опасне псе, морају да плаћају таксу тридесет хиљада годишње. Мало ли је у ово доба кризе!? Ако, тако им и треба. Шта су све ти крвожедни бултеријери и остали њихови саплеменици учинили по земљи Србији, чудо нису завршили у Хагу. Више је деце страдало од њих него у саобраћајним несрећама. Е па, ако хоћеш да држиш звер у стану, плати па се клати. Лично бих и повећао ту таксу. Да и не говорим о оном из песме Боре Чорбе, како кучићи по улицама каку.

И не само зверски пси, него и друго разно звериње. Београд хоће па хоће да личи на Њу-јорк, где грађани своје љубимце алигаторе, чим мало порасту, сјуре у канализацију, па ко преживи – преживи. А неки се снађу, па порасту у велике рептиле. Замислите, имати крокодила у стану. Не мислим на ташту, ни на службеницу за шалтером, па и на неке естрадне звезде, него на правог правцатог крокодила. А људима свашта пада на памет. Ето, у једној америчкој савезној држави дан-данас постоји закон по којем се не сме држати нилски коњ у купатилу. Америка је то, бато, у наша купатила тај хипопотам не би ни стао.

И Београђани су, кажем, подлегли тој моди, па држе све и свашта. Добро, папагаје у реду, мада је мој другар избацио скупог папагаја, који је умео да говори, јер није могао да дође до речи од пријатељеве жене. Ту су и птице певачице, па виртуелно уживамо у даху природе, али они гмизавци, који се множе по београдским тераријима, сачувај боже. Од игуане до питона, да не кажем змијског цара. Није то оно после рата, кад су се сељаци досељавали у Београд, па по терасама држали прасиће и кокошке, хране ради, него је у питању нешто као

исконски зов: преселити џунглу или пустињу на Врачар или Дорћол.

Нисмо сви Тарзани, али многим изгледа недостаје тај зов дивљине.

ЗАШТИТНИ ЗНАК

Отац је своју партијску књижицу увек држао у горњем џепу сакоа, како би, као марамица, мало вирила. Била је то чланска карта владајуће партије. Понекад би је стављао на шофер шајбну изнутра, кад би се паркирао на неко недозвољено место. У градском аутобусу би је показивао контролорима уместо карте. Њоме је, у апотеци, узимао лекове који се не дају без рецепта. Држао би је високо са два прста кад би ишао преко реда у банци или пошти. Саобраћајним полицајцима би је показивао уместо дозволе. И на наше велико чуђење, све му је то полазило за руком.

У фирми је, како каже, помоћу ње добио боље радно место и већу плату, па нам ју је, за време ручка, стављао под нос говорећи како нас то парче папира храни. Мајка би дувала кроз нос и колутала очима, мада је, руку на ср-

це, и њеног брата, нашег ујака лезилебовића, запослио у јавном предузећу.

Када би се његов партијски лидер појавио на телевизији, а то је од јутра до мрака, устао би и аплаудирао. Његову фотографију је држао на радном столу, а често би је стављао и под јастук, како каже, против опозиционог урока.

Био је убеђен да се поносимо својим оцем, а ми смо неку врсту сажаљења вешто крили од њега. Ипак је то наш тата.

А онда су ствари почеле да се мењају: многи људи су увидели значај и корист од тог парчета папира, па су почели масовно да се учлањују. Тати је то тешко пало. Прво је један контролор у аутобусу, на татино показивање „исправе“, извадио из џепа исту такву књижицу и поништио татину предност. Онда је комшија паркирао ауто на татино омиљено место, и ставио своју књижицу на ветробран изнутра. Почели су да се грађани у редовима буне на његов улазак преко реда, па би и они повадили исте такве књижице. Апотекарка је хладно тражила рецепт и тати под нос потурила своју партијску карту... Што је најгоре, тату су вратили на старо радно место јер га је заменио човек са партиј-

ском књижицом, који је, узгред, имао и више школе.

Све је то тату страшно погодило. Изгубио је апетит, притисак му је порастао, ноћу се често будио... Гасио би телевизор чим би се појавио његов лидер...

Једне вечери, појавио се некако самоуверен и расположен. Сви смо се чудили откуд та нагла промена расположења. А онда смо угледали у његовом горњем џепу од сакоа књижицу друге боје. Тата нас је погледао тријумфално и рекао:

- Видеће сви они после следећих избора!

ПЛАГИЈАТОР ЛЕЦ

Четворица афористичара су се, за кафанским столом, препирала око једног афоризма. Сваки од њих је тврдио како је баш он аутор те генијалне мисли.

- Тим афоризмом сам ја дизао публику на ноге на вечерима сатире – викао је један.

- То је афоризам из моје књиге још од пре неколико година – лупао је шаком о сто други.

- Па, за тај афоризам сам награђен на једном фестивалу – говорио је трећи.

- Узмите све антологије афоризма и видећете да је то моја мисао – предлагао је четврти.

Температура за столом је расла из часа у час и постојала је могућност да избије чак и туча, да се није јавио један млади књижевни критичар, у жељи да смири страсти:

- Чекајте, људи, па то је афоризам чувеног пољског сатиричара Станислава Јежија Леца,

оца модерне афористике, објављен пре више од пола века...

Тек сада је настала ужарена атмосфера.

- Ко тебе пита, неталентовано пискарало?
– грмео је један.

- Шта се мешаш у ствари које не познајеш?
– грдио га је други.

- Који си ти ауторитет за афоризме? – питао га је трећи.

- Лупеташ, момче, лупеташ добацио је најстарији међу њима.

Критичар је увукао главу у рамена пред канонадом припитих афористичара. И ко зна како би се све завршило, да се није јавио један познати песник и пијанац за њиховим столом и, заплићући језиком, објаснио неспоразум:

- Тај Пољак је покрао наше људе овде. Још пре толико година, брже-боље, објавио је тај афоризам, не слутећи да ће се ови наши генијалци уопште родити, а камоли постати светски сатиричари. Тврдим одговорно да је ово афоризам наших другара и ничији више. У то име – живели!

Одобровољени афористичари су подигли чаше, мрмљајући себи у браду како је изгледа Жежи Лец био обичан плагијатор.

ПРВИ ПУТ СА ОЦЕМ НА МИТИНГУ

Ручак је био уобичајен. За столом отац, мајка, сестра и ја. На столу конзерва сардина и цео полубели хлеб. А као столњак – новине. Одједном, отац је склонио тањир, испод кога је искочио огроман наслов: „Данас величанствени митинг“.

- Зашто си сто прекрила данашњим новинама, побогу? – дрекнуо је на мајку.

- Па, рекао си ми да је данас посебан дан и да желиш све ново што имамо...- муцала је мајка.

Отац је само бесно погледао и развукао усне у осмех када се окренуо мени:

- Сине, данас те водим на митинг – рекао је некако узвишеним гласом.

- Какав митинг? – збунио сам се.

- Величанствени, свенародни, против ових што краду и због којих живимо у беди.

Нисам добро разумео све то, али сам се, како ми је отац наредио, лепо обукао и зачешљао.

На тргу се окупила велика гомила људи. Неки су носили транспаренте, а неки су викали колико их грло носи: „Уаа, лопови – Дајте оставке – Хоћемо посао – Хоћемо наше плате...“

И мој отац је нешто викао, али нисам добро разумео од превелике буке. Када сам већ баддисао од стајања, гомила је почела да се разилази. Отац ме је загрлио када смо кренули ка кући и објашњавао ми: „Видиш, сине, како је митинг био величанствен. Опасан је народ кад се дигне“.

- Добро, тата, али који су они људи на бини, изашли из лимузина у скупим оделима и са телохранитељима? – питао сам оца.

- То су ти, сине, опозициони лидери. Они који би требало да дођу на власт да бисмо боље живели.

- Али, тата, они, чини се, и сада боље живе...

- Да, да, тако је то, ко год дође на власт, краде... – објашњавао ми је отац.

- А шта ми ту добијамо? – питао сам, чини ми се, логично.

- Како шта, па ми показујемо да нико не може да нас гази. Ми дижемо главу. Такав смо народ, поносан – говорио ми је отац.

- Поносни смо, а гладни, тата – осмелио сам се.

- Сине, народ је увек гладан, ту ништа не може да се промени. Важно је подићи главу, разумеш ли? Важно је бити што ближе демократији – развио је отац своју теорију.

- Хм, што ближе – помислио сам у себи.

Од тог тренутка сам знао шта хоћу. Сваког митинга сам био све ближе и ближе бини. Све док се једног дана, уз помоћ својих телохранитеља, нисам попео на њу.

Више никада нисам био гладан. Када сам отишао да ставим цвеће на очев гроб, прошапутао сам:

- Тата, био си у праву. Митинзи су величанствена ствар.

САХРАНА

Погребна поворка је весело каскала за ковчегом, када је, на једној кривини, букет цвећа склизнуо с кола и пао на пут. Неколико њих иза ковчега похрлили су да га дохвате, али је једна госпођа позних година била најхитрија. Тријумфално је подигла овај својеврсни бидермајер док су је остали гледали помало са завишћу.

Над раком, господин у црном оделу је сачекао да свештеник обави опело, а онда је узео реч:

- Радосни скупе, ако је неко, у ова времена кад живи завиде мртвима, заслужио да умре, онда је то био наш покојник. Умро је изненада, не надајући се срећи која му се указала. Једина тамна сенка на овај срећни догађај је цена покопа, коју су, у овој тешкој оскудици, морали да плате његови најближи.

У овом радосном тренутку морамо се сетити и оних који нису имали ову срећу. Оних који још живе, ако се ово може уопште сматрати животом. Почео бих од покојниковог кума инжењера Павловића, који је остао без посла када се фабрика затворила. Затим ту је и покојников брат, који једва преживљава, јер нико неће да га запосли са педесет девет година. О срећној удовици да и не говоримо. Како би слатко пошла за својим супругом, радије него да гледа како јој деца зависе од бабине пензије. Покојников школски друг, наш истакнути музичар Миловановић, после филхармоније није могао да нађе ангажман ни у гробљанском оркестру. Овде морамо да поменемо и покојникову сестру, тешко оболелу, која продаје вредне ствари из куће како би купила лекове. Ако их уопште има по апотекама. Наш истакнути писац Петровић би радије да умре од глади, него да пише текстове за фолк певаче. Професор Младеновић је престао да даје часове математике, иако од пензије не може да плати ни струју, јер мало ко данас има пара да плати те часове. Дописни члан академије наука и уметности нема времена да слика јер највише времена проводи у реду за народну кухињу... То су само неки

примери људи, који се надају лаком и брзом одласку са овог света у неки бољи, ако уопште постоји.

- Драги пријатељи, наздравимо још једном нашем покојнику, његовој срећи и коначном спокоју. А нама остаје да се надамо да ће идуће коло среће захватити и неке од нас.

Присутни су почели да се разилазе, бацајући радосне, али некако и завидљиве погледе на хумку, одлазећи у нешто као живот.

ВЕЛИКА ШЉИВА

„ Са двадесет година сам из свог родног села дошао у свој родни Београд“

Миле С. Дорђолац

Некад смо се шалили: Сви Срби под једну шљиву. Сада је ту шљиву заменио Београд, а помало и Нови Сад, Крагујевац, Ниш... Последњи попис је показао да је све мање грађана Србије, али све више Београђана, Новосађана, Нишлија... Никла је та шљива испод ока Србије.

Београд јесте леп град, али да ли то Срби умиру у лепоти, или је нешто друго по среди? Кажу да је од памтивека човек ишао из села у градић, из градића у град, из града у метрополу. Још од римског доба. Али, све има свој крај. Или академски речено: Докле, бре!

Сви хрле на ушће Саве у Дунав, испод Авале плаве. И сви су Београђани. Цигани су постали Роми, а Роми сада Београђани. И они

имају душу. Србија се полако празни, а Београд пуни. Као Арена кад пева Мерлин или игра Ђоковић.

Нема више Чарапана, Ђурана, Паприкара, Чивијаша, Ера... Сада су то Дорђолци, Палилци, Врачарци... Када их питају одакле су, одговарају: „Прави Београђанин“. А када их питају откада, рашире руке: „Иииих, има више од две године“.

И сад, како препознати правог Београђанина? Некада је било лако: лежерно, али укусно одевен, има браду, пуши лулу, има пса, навија за ОФК Београд... Ови нови не могу да постигну све то. Прво, побегли су од шорова са кучићима, које шутирају ногом, луле више нису у моди, ко, бре, да навија за оне губитнике са Карабурме? Што се одевања тиче, млађи носе тренерке и јакне са капуљачом, старији тренерке, такође, и кинеске перјане јакне. И сви, наравно, патике. Нема више сомотских панталона, меких италијанских ципела, кашмир џемпера, ђубретараца или хубертуса. Али сви обуку мобилни телефон и дигитални ручни сат.

Повећава се број Београђана, али се структура мења. Нема више оно: „Ја сам рођени Београђанин“, него: „Значи, Дорђолац, брате“.

Кућерине по Србији, које су сазидали га-старбајтери, зврје празне, а у Београду је јагма за становима јер је градња подивљала. А и тако се перу паре.

И као што је за Американце Њујорк Велика јабука, тако ће Београд постати Велика шљива за све Србе.

**И БОГ СТВОРИ ЧОВЕКА.
А ЧОВЕК ПОЖЕЛЕ БИТИ БОГ**

БОЖЈИ ЕКСПЕРИМЕНТ

Већ милијардама година је Бог седео у центру Универзума, кад је осетио некакву тескобу. Готово, усамљеност. Око себе је имао само неколико протоанђела и никог живог више. Осећао је да му нешто недостаје. Једног тренутка је решио да лично направи Велики прасак. Сабрао је воду на Земљи на неколико места и тако створио копно. Раздвојио је дан на светлост и таму. Створио безброј живих бића, животиња и биљака.

Добро је – помислио је задовољно.

Није много прошло, а поново је осетио ону тескобу. Притискала га је огромна празнина. Није имао с ким да проговори, ако не рачуна на протоанђеле, за које ни сам није знао чему служе.

Створићу неког по сопственом лику – размишљао је гласно. На то је скочио најстарији протоанђел:

„Господе, твој лик је јединствен. Ко то заслужује да личи на тебе? Мислим да је то опасно.“

Бог није обраћао пажњу на ове речи већ је замишљено држао грумен земље у руци. У божјој руци. И када је дуноу у тај грумен, створио се први човек, ликом на Творца. И главом и брадом, на запрепашћење протоанђела. Назвао га је Адам, Онај од земље. Како је и сам добро знао шта значи усамљеност, искористио је прву ноћ кад је Адам заспао и извадио му једно ребро, и из њега створио жену – Еву, што значи Жива. И не само жива, него и живахнија преко сваке мере. Да служи Адама и греје га у хладним ноћима. Зато се, ваљда, и данашњи радијатори састоје од ребара.

Адаму и Еви је Бог издао на коришћење цео Еден. И све животиње и биљке у њему, осим једног дрвета јабуке.

Ово је дрво мудрости, дрво знања, али и незнања. Не дирајте његове плодове по цену живота – обавестио их је Бог, са благом претњом у гласу.

И шта се догодило потом? Змија као змија, жена као жена. Змија је својим рачвастим језиком наговорила Еву да убере плод са тог дрвета, а Адам, као сваки мушкарац, загризао је мамац. Сад, не зна се ко је загризао јабуку са мудре стране, а ко са стране незнања. Дан-данас се мушкарци и жене препиру око тога. И, разуме се, казна је стигла одмах. Господ их је протерао источно од Раја, да се тамо, дакле, овде, муче за храну и пребивалиште, да раде мукотрпно, али и да се размножавају, на ужас свих осталих живих бића на Земљи.

Тај божји експеримент је већ доведен у питање, што је и Бог некако осећао, али кад је протоанђел хтео нешто да каже, Господ га је пресекао погледом. И сам је осећао да ту нешто није у реду. Није био начисто да ли су Адам и Ева покупили сву мудрост са оног дрвета, која је била резервисана само за њега.

Тако је човек полако почео да преузима улогу Бога на Земљи и да своју моћ намеће другим живим бићима. У међувремену се човек размножио и почео да чини на Земљи разне неподопштине. Бог се и даље нећкао да ли да уништи нешто што се може претворити у праву пошаст. Кочило га је то што су људи нео-

дољиво личили на њега. Ипак, једног тренутка се одлучио да направи библијске Хирошиму и Нагасаки. Содому и Гомору је претворио у прах и пепео.

Није вредело. Бог се затим толико расплакао, да је направио онај чувени Потоп. То му је добро дошло да уништи људски род, али је био сентименталан, па је оставио Ноја, тадашњег председника друштва за заштиту животиња, његову фамилију, и по два примерка сваке живе врсте. Арка их је све одвела на сигурно, па су људи тако наставили да се размножавају.

После Потопа, сви су људи говорили истим језиком. У данашњој Месопотамији су нашли лепо место за град Вавилон и ту су почели да зидају високу кулу од печене земље. Толико високу да је претила да уђе и у бојје имање. Тада се Бог расрдио, помешао им језике и стопирао дивљу градњу. То је вредело донедавно. Сада људи, ипак, зидају огромне куле и говоре једним језиком – компјутерским.

После свега тога, Бог је имао нападе и беса, али и милости. Тек што је раздвојио Црвено море, како би Јевреји изашли из Египта, бес се сручио на Мојсијев народ због клањања идолима, а не Богу. Изабрани народ се некако опаме-

тио, али други изабрани народ, Срби, још се клања идолима: политичарима, криминалцима и естрадним звездама.

А онда је Бог добио ново друштво. Дошли су му Исус, свети Петар, па свети Павле... Исуса је одмах прогласио наследником, а светог Петра својим замеником на небу. Свети Петар је прекорачио своје ингеренције, па је римског папу поставио за свог заменика на Земљи. У новом друштву Бог се осећао много пријатније. Залуд му је протоанђел саветовао да не поклања поверење људима, Бог је више слушао Светог Петра и Павла, који су га уверавали да су људи у бити добри и да немају случајно божји лик.

Божја реч се ширила Земљом, а Бог, иако свемоћан, није могао да буде у исто време на милион места. Тек повремено би чуо за верске ратове, покрштавање огњем и мачем домородаца у Америци, тровањима на папским дворима, убијања, паљења читавих градова, силовања... И то све у његово име. Највише су га збуњивале и испуњавале бесом индугенције.

- Како могу у моје име да праштају грехе злочинцима!? И то за паре. Оппрост грехова је лично моја ингеренција – говорио је.

Био је пред одлуком да се огради од свега тога, али су га свеци умиривали тврдњом да ће, кад сви прихвате божју реч, Земљом завладати мир и благостање. Дотле, неке жртве морају да се поднесу.

По души добар као хлеб, Бог им је све веровао, али протоанђел му је убацио црв сумње у божанску мисао. Шта ако ови људи немају меру? Шта ако свет, који је створио, претворе у пакао?

Господе, немају они ту моћ – уверавали су га свеци.

А онда су дошли Хирошима и Нагасаки.

Шта, људи се играју мене? Они сами репризирају Содому и Гомору? – грмео је Пантократор. – То више не сме да се толерише. Мораћу нешто да предузнем.

Протоанђел га је одвраћао од неких радикалних потеза. Говорио му је да нема потребе да уништи оно што је сам створио.

Па, шта да радим? – раширио је своје божанске руке.

- Пустите их, Господе, нека се сами униште. Видиш ли шта раде са Земљом? Неће много проћи, а живота на Земљи бити неће. Ево, лед са полова се већ топи. – говорио је протоанђел.

– Ха, нека их – одлучио је Бог. – Али, овога пута неће бити Ноја. Видим да је мој експеримент са човеком пропао. Кад људи униште Земљу, почећу све из почетка. Створићу мора, реке, планине, биљке и животиње... Само човека не. Бог не сме двапут да направи исту грешку.

ЗАМЕЊЕНИ ИДЕНТИТЕТИ

Није много прошло од његовог и Евиног изгона источно од раја, кад је Адам добио два сина – Каина и Авеља. Каин беше старији и снажнији и радио је у пољу, док је млађи Авељ постао пастир. Њих двојица су се разликовали по свему. Каин је био неукротив, радознао, самоуверен и помало је био сличан мајци Еви, јер је стално жудео за авантурама и стално је тражио начин да оде на запад, тамо где је рај и дан-данас.

Авељ је био слабијег тела, али лукавији. Марљиво је чувао стада, слушао оца и бојао се Бога. Није жудео за западом, већ је хтео да запад створи ту, источно од раја. Помало се прибојавао свог старијег брата, веселијег, али и разуданијег, који се није баш убијао од посла и није марио ни за какву послушност.

Каин је био потпуно слободан човек, док је Авељ робовао и оцу и Богу и дисциплини тела и духа. У вечерњим сатима, крај ватре, Авељ је, као без даха, слушао очева предавања о животу, док Каина то није много занимало. Више је волео прави живот, но приче о животу. Није желео да учи. Обично би узвраћао оцу:

Шта да учим? Математику знам, тако бројим дане до жетве, страни језици још не постоје, а што се физике тиче, једног дана ће неки чо-ва да докаже да је све то релативно.

Авељ је, с друге стране, богобојажљиво ћу-тао и радио. Увећао је стада, која су преплавила и пашњаке, али и Каинове њиве и баште. Каин се љутио, али је волео свог млађег брата и све му праштао. Био је у души добар.

Авељ се и даље ширио, и у страху сми-шљао нова оружја. Тако је први измислио стре-ду, којом је ловио дивљач и која му је служила да одагна сваки страх, па и онај од Каина, јер је био свестан да чини зло старијем брату. Ужи-вао је у својој моћи и све гласније критиковао брата што се одаје телесним задовољствима уместо раду и одрицању.

Једнога дана ће божји војници на земљи утеривати страх од Бога у сва жива бића. Тако

ће земљом завладати ред и дисциплина – говорио је уз ватру и чекао да га отац похвали.

Адам није знао шта да ради, ломио се између два различита сина. Осећао је некако да је Каин бољи у души, а Авељ лукавији и способан на све и свашта. Због тога је стално streпео да се не деси каква несрећа.

А несрећа је дошла када су браћа спрема-ла жртву Богу. Авељ је спремио жртвено јагње, а Каин плодове и житарице. Но, Авељов вепар је појео и разбацао Каинову жртву, па је Бог похвалио Авеља за јагње, назвавши га праведником. Љутити Каин је дохватио нож да закоље вепра, а Авељ га је погодио стрелом у леђа. Последње Каинове речи су биле: Зар ти, брате Авеље!?

После ове трагедије, Адам и Авељ су дуго већали како да изађу пред Бога и оправдају овај злочин.

Оче, знам да сам погрешио, али нећеш ваљда оставити у наслеђе свету да је млађи брат убио старијег, којег је морао да поштује? Зар ће испасти да је вредни и Богу одан син извршио такав злочин? Какав ће свет потом бити? – говорио је Авељ.

Не знам – вртео је главом Адам. – Како ћемо то сакрити од Господа?

Лако, оче – изнео је Авељ свој план. – Ја ћу скинути ове коже и обући ланену одећу. Рећи ћемо божјим анђелима да сам ја Каин, који је убио доброг и Богу верног Авеља, кога људи неће никада заборавити и трудиће се да буду као он. Моје име ће остати неукаљано, док ће Каин остати у памћењу света као злочинац.

Био је то први злочин човека, и први пут да је злочинац остао некажњен. После је ишло много лакше.

ТРИ ПРОРОКА

Седећи на облацима, стотинама и хиљадама година, три пророка су се досађивала над небом Јерусалима. Исус изнад Цркве светог гроба, Мухамед изнад Ал Аксе, а Мојсије изнад Западног зида, или Зид плача. У свету се ништа, или готово ништа, није изменило од Исусове беседе на Гори, Мојсијевих Десет заповести и Мухамедовог одласка на небо, на својој кобили са Јерусалимске стене.

У шта ли људи сада верују? – питали су се, гледајући како човек путује на Месец.

И тако су решили да се преруше у три обична путника намерника и сиђу доле, међу људе, како би сазнали у шта сада верују, а у шта не. Прво су срели једног Руса.

– Пријатељу, у шта ти верујеш? – упитали су га.

– Верујем да комунизам још није пропао – одговорио им је Рус.

Затим су срели Американца и поставили му исто питање.

– Верујем само у снагу новца. Верујем у моћ долара.

Потом су срели Јеврејина.

Верујем најпре у Мосад – одговорио им је.

Кад су исто питање поставили једном муслиману, он им је на то одговорио:

Верујем у цихад и верујем да жене не могу бити равноправне са мушкарцима.

А онда су три пророка средла једног Србина.

– Пријатељу, у шта ти верујеш? – и њему су поставили исто питање.

– Не верујем ни у шта. У све сумњам – рекао им је Србин.

– Значи, не верујеш ни у бога?

– Не!

– А у људе?

– Ни у људе, поготово.

– Верујеш ли у поштење?

– Нема га.

– А у демократију?

– Никако!

Исус, Мухамед и Мојсије су били у чуду. Најзад су га упитали:

– Има ли нешто у шта верујеш?

– Има, има. Верујем да нисте обични путници намерници. Верујем још да сте некакви страни шпијуни, чим толико испитујете. Ма, сигурно, не звао се Илија Чворовић.

Три пророка се загледаше и брже боље кренуше путем, бојажљиво се осврћући да их случајно не прати овај чудни човек.

ПОВРАТАК У БУДУЋНОСТ

ВИБ ПО ДРУГИ ПУТ МЕЂУ СРБИМА

Тог дана сам пролазио поред баште оног кафића поред Политике, кад ми пажњу привуче један гост за столом. Нисам могао да верујем својим очима: иста она крупна фигура, исти они бркови, иста она лула... Владимир Булатовић ВИБ.

- Седи, Драгутине – рече. Он је, нема сумње, само ме је ВИБ звао Драгутин, јер се и његов отац тако звао. Никад ми није рекао Карло.

- Откуд ти? – промуцах кад се мало прибрао.

- По казни – рече ВИБ и одби дим из луле.

- Каквој казни, побогу – још више сам се збунио.

И ВИБ поче своју причу:

- Тамо горе сам добио смештај у паклу. И да знаш, свети Петар ми је рекао да сви сатири-

чари иду у пакао, јер нападају власт, а свака власт је од бога.

- Аууу – оте ми се.

- Не бој се, ни пакао није оно што је био. Доста је хуманизован и модернизован. Грејање ради, умсто казана су ђакузи, уместо трозубаца акупунктура, а ђаволи не обраћају пажњу на нас, сви имају лаптоп и хакују по интернету. Уз то, друштво је феноменално.

- Па о каквој казни причаш? – запитах га.

- Ех, знаш ти мене, неки ђаво ми не да мира, па сам почео да нешто бележим, кад пред мене хрупи свети Петар лично. Зграби и згужва моје папире и дрекну: „Шта је, пискарало, критикујеш. Нешто ти смета у паклу, а? Е па показаћути ја шта је то прави пакао...“

...И ево ме у Србији.

Влада Виб, или
саман
X.V. 16.10.1985

Владислав Булатовић ВИБ: „Аутопортрет“

НУШИЋ ПО ДРУГИ ПУТ МЕЂУ СРБИМА

Једно летње предвече сам шетао Скадарлијом, кад угледах Нушића. Знам да га стално игра онај Крагујевчанин, на свим приредбама сатире, па сам га поздравио:

- Здраво, Милане, богами овај пут личиш на Нушића више него икад. Нека нова шминка, а?

Човек је застао, погледао ме у чуду и одвратио:

- Господине, ја и јесам Бранислав Нушић.

Кад сам га боље погледао, заиста као прави Бен Акиба. Не само жирадо шешир, шпицаст нос, бркови... већ некако оригинални Нушић. Мало сам се збунио и промуцао:

- Па, како је то могуће, откуда Ви после толико деценија, и, да извините, смрти?

- Дуга је то прича, господине, али ако имате времена, казаћу вам је.

- Имам, имам, испричајте, молим Вас – изговорио сам без даха. И он је почео:

- У питању је један феномен. Горе у Паклу, да знате да сатиричари иду у Пакао, слободно се крећемо, без маске као ви овде. Тако сам набасао на генералног управника небеса, Светог Петра. Он је, како рече, био јако зачуђен што се, овде у Србији, сматра да сам ја још жив. Да смо онај Домановић и ја, дакле, ваши савременици. А неки је Душан Ковачевић, који је чујем жив живцијат, као класик. Рекао ми је да одмах одем на службени пут у Србију и испитам тај друштвени, а ако хоћете и природни и божји феномен. И ево ме. Шта ви, драги господине, мислите о свему томе?

Мало сам се прибрао и покушао да му објасним:

- Нема ту великог чуда, господине Нушићу – почео сам. – Многе околности су се промениле, наука и техника су циновски напредовале, имамо мобилне телефоне, телевизију, ракете... Човек је стигао чак и до Месеца, али људи су остали исти, са истим манама и врлинама

као у ваше време. И данас имамо корумпиране политичаре, ратне профитере, професионалне патриоте, сецикесе... Живке нису више министарке, већ су постале министри, докторати се купују на сваком ћошку, естрадне звезде су засениле ратне хероје, никад више општинске деце... Поготово сумњивих лица...

- Значи, свет се променио, али човек није – завртео је главом Бен Акиба. – Има ли кога да се бори против тога, да указује на неподопштине? Имате ли сатиричаре ?

- Имамо сатиричаре, ево, ја сам један од њих – рекао сам некако стидљиво.

- Па, онда, колега, ако могу тако да вас назовем, какав је ваш утицај у друштву?

- Мали, господине Нушићу, слабо смо плаћени, власт се и не обазире на нас, више нас и не хапсе, жена и деца, као и комшије и другари, гледају нас сажаљиво... – рекао сам готово кукајући.

- Па онда морате да наступите оштрије – завртео је главом Нушић. – Ја јесам био и дипломата и савладао тај кобајаги учтив језик, али и мени је често прекипело. Сећате се да сам због оне песме песме „Два раба“ био у ап-

су. Али сам и тамо писао, све надајући се да ће једнога дана и народ, а не само читаоци, схватити шта сам хтео да кажем. Изгледа да је у томе поменути феномен. Сад ме сви схватају, чак и власт, за мене и Домановића нема цензуре, моји комади се играју широм земље. Чак и они које сам сатрвен аутоцензуром држао у фиоци док сам био управник позоришта у Новоме Саду и Сарајеву. Значи, моје писаније има одложено дејство.

- Да, да, зато сте постали наш савременик – ускликнуо сам.

- Не, то није довољно, морате и ви оштрије, макар запали и робије. Не плашите се. Пренесите, драги колега, свим сатиричарима да је онај прави кога власт прогања. Нема јаке сатире без робијања.

Мало сам се лецнуо на ове његове речи, али кад сам у удружењу писаца пренео Бен Акибину поруку нама, погледали су ме као последњег идиота. „Ма, пустите пијану будалу“, рекао је један, „Није ово зона сумрака“, „Каква, бре, робија, лудаче“, „Уосталом, Нушић је превазиђени писац“... ређали су се... Изашао сам из клуба поражен.

Следећих неколико дана сам лутао Скадарлијом, не бих ли опет срео Бен Акибу, али га није било нигде ни од корова. Изгледа да је нагло прекинуо службени пут.

Пјер Крижанић: „Бранислав Нушић“

КРАЉЕВИЋ МАРКО ПО ТРЕЋИ ПУТ МЕЂУ СРБИМА

Тек што се извесни Марко Мрњавчевић по трећи пут обрео у Србији, одмах је видео да се земља доста променила, откад га је онај „мани-ти Домановић, како га назва“, по други пут ба-цио међу Србе. Нема више оних плавих брда, зелених шума и пропланака, река и поточића... Свуда некакво чудно ђубре, много кабасто. Раз-не машине су му заглашивале уши. Од тракто-ра, аутомобила, мешалица за бетон... Једва је, у једном планинском селу, набасао на волове и неко старо дрвено рало па пође доле на ауто-пут да га мало изоре. Деоницу по деоницу.

Тек што је захватио нешто црно, био је то асфалт, наиђоше неки људи и повикаше:

- Стани, Марко, не дирај нам аутопут, шта ће нам шеф рећи кад то буде видео – завапили

су некакав министар момачког изгледа и један оријаш кога су звали Дробњак.

- Ко вам, бре, гради овакве путеве? Који су ово радници? – питао их је Марко.

- Турци, господине Марко, њима плаћамо да нам изграде путеве.

- Значи обистинило се оно да ће путеви пожелет Турака. А шта је са Србима, са нашим радницима? – питао је даље Марко.

- Они су сви у Европи, негде у Немачкој или Француској, где их боље плаћају.

- У моје време су, бре, Немци долазили у Србију и били рудари, које смо добро плаћали. Него... А сељаци? Зашто не уведете кулук, као што је то радио мој отац краљ Вукашин? – питао је Марко.

- Нема ни сељака, господине, села су нам полупразна...

- Ау, а ко изгради ове велелепне дворе? – чудило се Марко.

- Страни инвеститори, од њих зависимо.

- Срамота, овако лепа и богата земља, а други нас издржавају – закључио је Марко, гледајући колону аутомобила и аутобуса на друму. – Куда иде овај силни свет? – запитао је.

- Иду на море – одговорише му.

- Које море? – питао је.

- Па хрватско, црногорско, грчко, бугарско, турско...

- А где је наше море? – зачудио се Марко.

- Србија, на жалост, нема море, господине.

- Па, мајку вам божју, цар Душан вам је оставио четири мора, а ви сада немате ниједно, који сте неспособњаковићи.

Да би прекинуо непријатну ситуацију, министар и Дробњак су га позвали на мезе и пиће. Кад су га понудили вискијем, Марко љутито пљунуо и завапи:

- Шта је ово, бре, мирише на стенице. Ово не би пио ни мој Шарац, који иначе не бира пића. Него, донесите ми вина руменог.

Брже боље су му донели буренце са вином и јагњеће печење, како би га некако умирили. Кад их је питао одакле је јагњетина, рекли су му да је из Бразила.

- Тај Бразил мора да је негде на Хомољу, тамо је најбоља јагњетина. Тамо близу Ровина где сам славно погинуо. А одакле је ово вино, није лоше? – упитао је.

- Из Македоније, тамо где је и Ваш Прилеп.

- Ау, зар Прилеп није више у Србији. Срамота – завапио је Марко.

- Него, кад поменуште Ровине, и Ви сте радили за Турке – осмелио се министар, а Марко га је прострелио погледом, да је одмах заћутао.

- Слушај, момче – рекао му је Марко – политика је то, а Турска је била велика сила. Има ли сада неких великих сила? – упитао је.

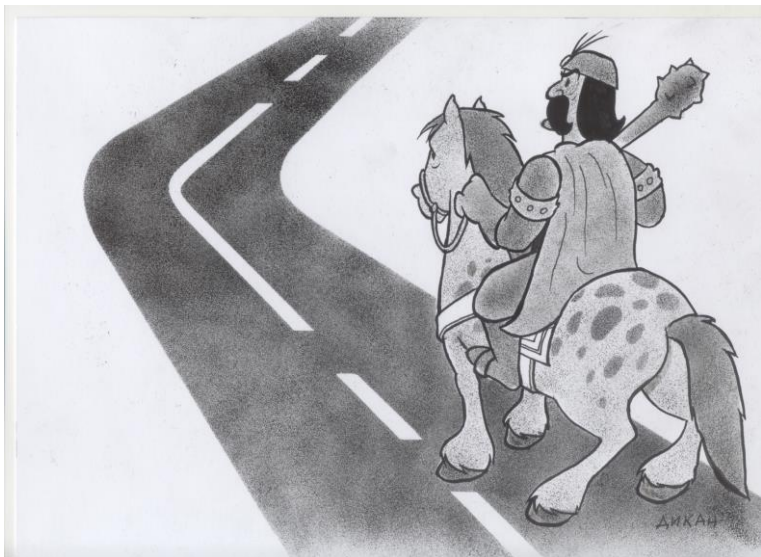
- Има, има, промуцао је министар. Има их неколико, а најмање две, па смо се некако згурили између њих и не дишемо. А и Турска је сада велика сила. Од свих непријатеља сада су нам Немци и Турци највећи пријатељи.

- Па, шта, и ја сам убио Мусу Кесеџију, који је био јача сила од мене. Еј, бре, па ми смо Срби – подигао је глас Марко, а министар и присутни се само загледаше и слегнуше раменима.

Кад се добро заложио и поднапио вина, Марко рече да му доведу Шарца, који се ту некако нашао и којег је Дробњак држао за узду.

- Хајде збогом, моји Срби, и пазите шта радите. Кад будем и четврти пут долазио, гле-

дајте да ме не буде срамота што припадамо истом роду – рекао је Марко, узјахао Шарца и отперјао новом деоницом аутопута.

Лазо Средановић

УНУТРАШЊИ ДИЈАЛОГ

Кад сам се повукао у себе, тамо нисам никога затекао, па сам се одлучио за унутрашњи дијалог.

Отишао сам у кафану и после три пива почео сам да причам са самим собом. На крају сам ја сам платио пиво.

Разговори са самим собом су питање билатералних односа.

Често се препирем са самим собом. И после свега, обојица остајемо при своме.

Често причам са собом у потпуној тишини. Знаковним језиком.

Једном се у разговор са самим собом умешало и моје треће ја, али смо га нас двојица брзо ућуткали.

А кад сам се посвађао са самим собом, она комуњара ми је опсовала мајку монархистичку.

Можда бисмо за овај политички дијалог могли да позовемо европске медијаторе.

У јеку препирке са самим собом, толико сам се узрујао и подигао тон да су ми укућани одмах гурнули топломер под пазух.

Разговор са самим собом се тако завршио што ме је то ђубре назвало хохштаплером.

Не разговарам више са самим собом. Нећу више ни да чујем за ту будалу.

Знао сам да ће се овако завршити чим сам прихватио дијалог.

НЕСЛУЖБЕНА БЕЛЕШКА О ПИСЦУ
НАТЕРАН НА САТИРУ

Драгутин Минић Карло је рођен у Крушевцу, а археологију је студирао у Београду, где и сада живи као пензионисани новинар и активни сатиричар.

Имао је успешну новинарску каријеру, био главни уредник неколико Политикиних издања као што је *ТВ Ревивија*, а хумором и сатиром се бавио у слободном времену. Мада је и у Ревивији имао сатиричну колумну „Мање више минус“, а у *Блицу* је три године писао колумну „Југоисточно од раја“.

Када је у „вуненим“ временима добио отказ у *Политици*, *Ошишани Јеж* га је примио отворених бодљи. Тако је провео четири године у егзилу, као један од уредника *Јежа*. Касније се, пред пензионисање, вратио у *Политику*, као уредник *Базара*, а у исто време је уређивао у дневној *Политици* рубрику „Сатирикон“, која још увек излази. И сада има у недељној *Политици* сатиричну колумну „Карлов угао“, као и „Сатирични Месечник“.

Добитнио је готово све награде за сатиру у Србији, између осталих и Вибову, Златни Јеж, Радоје Домановић, Златну кацигу... а награђиван је и у Црној Гори и Мађарској, док је у Бугарској добио престижну међународну награду за сатиру Алеко. Недавно је на Сатира фесту БАК-а награђен за укупни допшринос сатири.

Написао је 25 књига, сатиричних путописа, афоризама, прича, као и једну дечју моно-

драму *Дневник бесне тинејџерке*. Већ трећи мандат је председник Секције сатиричара Удружења књижевника Србије. Превођен је на енглески, руски, румунски, мађарски, бугарски, шпански, чак и на баскијски. Књиге су му изашле и у Мађарској, Бугарској и Македонији.

Иако је добио награду за животно дело, предаја није опција, као што рече у једном свом афоризму: Опкољени смо Европском унијом, али Србин се не предаје. Пише и даље, поготово кад зажели нешто лепо да прочита.

Члан је библиотеке.

САДРЖАЈ

И кад умре истина живи	5
УПОКОЈЕЊЕ ИСТИНЕ	9
Упокојење истине	11
Полиграф на детектору лажи	13
Аплауз	15
Бег из земље	17
Базар истине	19
Јан Бибијан у Београду	21
Сан зимске ноћи	24
ПИСМО ИЛИ ГЛАВА	27
Danke Eurland 2	29
Јеловник	32
Подвојена личност	35
Земља међу јавом и мед сном	37
Наговештај	40
Екстрапрофитер Монте Кристо	42
Зов дивљине	45
Заштитни знак	48
Плаггијатор Лец	51
Први пут са оцем на митингу	54

Драгутин Минић Карло

Сахрана	57
Велика шљива	60
И БОГ СТВОРИ ЧОВЕКА... ..	63
Божји експеримент	65
Замењени идентитети	72
Три пророка	76
ПОВРАТАК У БУДУЋНОСТ	79
ВИБ по други пут међу Србима	81
Нушић по други пут међу Србима	84
Краљевић Марко по трећи пут међу Србима ..	90
Унутрашњи дијалог	96
Неслужбена белешка о писцу	99

Драгутин Минић Карло
УПОКОЈЕЊЕ ИСТИНЕ : (ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ)

1. издање

Уредник
Ђорђе Оташевић

Корице
Дејана Јовановић

Илустрација на корицама
Зоран Петровић

Издавач
„Алма“, Београд

Штампа
„Алма“, Београд

Тираж
300

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-7

МИНИЋ, Драгутин Карло

Упокојење истине : (изабране приче) / Драгутин
Минић Карло – 1. изд. – Београд : Алма, 2021 (Београд :
Алма). – 104 стр. ; 21 см. – (Библиотека Хумор и сатира /
[Алма] ; књ. 197).

Карикатура аутора. – Тираж 200. – Стр. 5–7: И кад умре
истина живи / Саво Мартиновић. – Неслужбена белешка
о писцу: стр. 99-101.

ISBN 978-86-7974-965-9

COBISS.SR-ID 51920393